

تحلیل عوامل موثر در پیدایش تعارض قوانین و رابطه آن با تعارض دادگاه‌ها

*مرتضی ارسطویی

*دانشجوی دکتری حقوق خصوصی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج، یاسوج، ایران (نویسنده مسئول)

دکتر قوام کریمی

عضو هیات علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد یاسوج، یاسوج، ایران.

چکیده

تعارض قوانین در حقوق بین الملل خصوصی جایگاه و اهمیت ویژه ای دارد و مراجع قانونگذاری هر کشور بایستی شیوه های حل تعارض قوانین را به کار گیرند. هنگامی که روابط میان دولت‌ها به گسترگی امروز مطرح نبود و تابعین هر کشور صرفاً در محدوده‌ی همان کشور رفت‌وآمد می‌کردند، مسئله‌ی تعارض قوانین هم جایگاهی نداشت؛ ولی وقتی ارتباطات میان افراد از سطح ملی خود فراتر رفت، در پی این رابطه‌ها اختلاف‌هایی مطرح شد. از آنجا که در این اختلاف‌ها چندین کشور و به تبع آن چندین قانون دخیل بودند، بحث تعارض قوانین مطرح شد. لذا با توجه به اهمیت موضوع، این پژوهش با هدف تحلیل عوامل موثر در پیدایش تعارض قوانین و رابطه آن با تعارض دادگاه‌ها در قالب یک مطالعه مروری کتابخانه‌ای انجام گرفته است. در این مقاله به تعریف و مفهوم تعارض قوانین، شیوه های حل تعارض قوانین، تاثیر تعارض دادگاه‌ها در تعارض قوانین، شباهتها و تفاوت بین تعارض قوانین و تعارض دادگاه‌ها، روشهای حل تعارض و غیره پرداخته می‌شود. در نتیجه نیز باید توجه داشت که هدف از مباحث حقوقی تعارض، در واقع یافتن قانون صالح برای حل و فصل اختلافات و دعاوی است که می‌تواند قانون کشور محل دادگاه یا قانون بیگانه باشد و باید این برتری نهادها به هنگام اجرای رأی دادگاه در هر کشور که باشد قابل توجیه و قابل احترام دانسته شود.

کلمات کلیدی: قوانین حقوقی، تعارض قوانین، تعارض دادگاه‌ها، روابط میان دولت‌ها.

مقدمه

در حقوق بین الملل خصوصی مجموعه قوانین و مقرراتی است که در خصوص روابط حقوقی غیر داخلی (یا بین الملل) اتباع کشورها و چگونگی اعمال مقررات حقوقی بر این اتباع از نظر صلاحیت قوانین و محاکم بحث می‌کند. در این بین، یکی از مباحثی که در حقوق بین المللی خصوصی مطرح می‌باشد، معرفی قواعد حل تعارض قوانین است. اگر حقوق داخلی همه کشورها یکسان بود و هیچ نقطه اخلاقی نداشتند و یا اگر روابط بین اتباع کشورها نبود و جمعیت هر کشوری در قلمرو آن کشور زندگی می‌کردند و مسافرت فقط در داخل ممالک صورت می‌گرفت نیازی به قواعد تعارض نبود اما واقع این است که هم قوانین داخلی کشورها با هم متفاوت است و هم باقی ماندن همه اتباع در داخل کشور خود غیر ممکن گردیده است. بنابراین مراجع قانونگذاری هر کشور باید شیوه های حل تعارض قوانین را به کار گیرند و ما نیز در این پژوهش سعی نموده ایم به بررسی شیوه های حل تعارض قوانین بپردازیم و هدف از اعمال این شیوه‌ها، همانگونه که پیش از این آشکار شده، یافتن قانون صالح برای حل و